

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.892/2011/3. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Jenei Imre ügyvéd ügyintézése mellett a Jenei és Társa Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a Kristonné dr. Dusza Gabriella ügyvéd (címe) által képviselt AEGON Biztosító Zrt. (címe) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.P.20.594/2010/38. számú ítélete ellen az alperes részéről 41. sorszám alatt előterjesztett és 42. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 103 673 (százháromezer-hatszázhetvenhárom) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 195 900 (százkilencvenötezer-kilencszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A motorkerékpárral közlekedő felperes 2007. június hó 6. napján, "D" utca -..... számú főút - "Sz" utca kereszteződésében 6 óra 30 perckor történt közlekedési balesetet szenvedett el úgy, hogy részére az elsőbbséget a főútvonalat keresztező személygépkocsi nem adta meg, s elé féktávolságon belül hajtott ki. A motoros sebessége - aki a megengedett 60 km/h helyett 76-80 km/h közötti sebességgel haladt - nem volt megtévesztő és a baleset bekövetkeztében nem hatott közre. Amennyiben a haladási sebessége nem haladta volna meg a megengedett sebességet, a baleset számára akkor is csak intenzív fékezéssel lett volna elkerülhető. Ha a gépjárművezető a kihajtáskor balra néz, észlelnie kellett volna őt.

A baleset következtében a felperes 8 napon túl gyógyuló, a jobb lábszár anyagihiánnyal járó nyílt törését, a bal orsócsont csuklóüzletbe hatoló törését, a jobb csípőlapát zúzódását, jobb oldali mellkasfali zúzódást és a bal tenyér repesztett sérülését szenvedte el. Ha a felperes a megengedett sebességgel haladt volna, akkor sem zárható ki, hogy a jobboldali lábszársérülései nem következtek volna be, ahogy az sem, miszerint a ténylegesen elszenvedett lábszársérülésektől kevésbé súlyos sérülései keletkeztek volna.

A mérnök közgazdász és okleveles gépészmérnök, két gyermekes felperes a baleset időpontjában 42 éves volt, öt éve állt kereskedelmi és marketing igazgatóként a **"S" Kft.** alkalmazásában, valamint a házastársával közös vállalkozásukban is dolgozott. 2006. év óta a **"b-i"** református egyházközség presbitere, valamint a presbiteri testület gazdasági bizottságának tagja. Szervezője volt a 2006. évi presbiteri találkozóknak és egyházi ünnepeknek, részt vett a parókia és a temető kerítésének építésében. 2006. év óta tagja a karitatív tevékenységet végző **"Sz. Gy."** Lovagrendnek, 2005. év óta a **"T. V. R."** Egyesületnek, ahol a és megyei ünnepek szervezése volt a feladata. 2003. év óta tevékeny tagja volt a **"M. G."** Magyarország Egyesületnek, ott a több napos motoros túrák és rendezvények, találkozók szervezője és családjával együtt aktív résztvevője, továbbá a **"W"** című motoros magazin tudósítója volt. Családjával rendszeresen autós kirándulásokat és hegyi túrákat szerveztek, bicikliztek. Barátaival, ügyfelekkel alkalmanként fallabdázní, úszni, szaunázni és futballozni járt.

A felperes jobb lábán a balesetet követő másfél hónap kórházi ápolás alatt 11 műtétet szenvedett el, a sípcsontjában a végleges csonthiányt titán velőszeggel pótolták. Sem fizikai aktivitást, sem utánajárást igénylő szervező tevékenységet nem tud végezni, a járása nehezített. Közéleti, társadalmi tevékenysége kiürült. A kertés családi házuk körül és a kertben korábban szükségszerűen ráhárult teendők ellátására sem képes. A feleségével közös szabadidős tevékenységek beszűkülése a kapcsolatukat is megviselte. A motorozással teljesen felhagyni kényszerült, s megszűnt a korábbi rendszeres aktív szabadidős tevékenység lehetősége is. A munkája ellátásához szükséges gépkocsivezetést csak az teszi számára továbbra is lehetővé, hogy a munkáltatója egy automata váltóval és sebességtartó automatikával felszerelt hivatali gépkocsit biztosított számára. A munkája ellátását annak otthon is végezhető jellege teszi lehetővé.

A balesetet okozó személygépjármű felelősségbiztosítója az alperes volt. A felek a vagyoni károk összegében megegyeztek, ám az alperes a felperes 40 %-os közrehatását állítva a vagyoni kárösszeg 60 %-át fizette ki és havi 15 000 Ft járadékot folyósít, valamint megfizetett 2 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés is.

A felperes keresetében az alperest a vagyoni kára visszatartott összegének: 672 678 Ft-nak, 2009. július hó 1. napjától további 10 000 Ft havi járadék, 192 515 Ft keresetveszteség és további 5 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés, valamint ennek 2007. június hó 7. napjától járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A vagyoni károk összegszerűségét nem vitatta, csupán a felperes 40 %-os közrehatására hivatkozott. A nem vagyoni kártérítési igényt eltúlozottnak tartotta.

Az elsőfokú bíróság a 38. sorszám alatt meghozott és a 40. sorszám alatti végzésével kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3 645 293 Ft-ot, s 3 365 293 Ft után 2007. június hó 7. napjától, míg 280 000 Ft után 2010. szeptember hó 1. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 2011. november hó 1. napjától minden hó 10. napjáig előre esedékesen havi 25 000 Ft járadékot, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 440 750 Ft perköltséget.

Határozatának indokolása szerint az alperessel szembeni közvetlen igényérvényesítés lehetőségét a gépjármű üzemben tartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet 8. §-ának (1) bekezdése biztosította. A veszélyes üzemek találkozása miatt az általános - vétkességi - szabályok szerint kellett a keresetet elbírálni (Ptk. 346. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 339.-340. §-ai).

Azt, hogy a károsultnak a károkozásban való közrehatása milyen mérvű, mindig az adott tényállás mellett, az eset körülményeire figyelemmel és a károsult részéről az adott helyzetben általában elvárható magatartásra figyelemmel kell megállapítani. A károsulttól elvárható magatartás elmulasztása kifejezésre juthat a kármegelőzés elhanyagolásában, a károkozás során tanúsított felróható magatartásban vagy a kárenyhítési kötelezettség elmulasztásában. A kármegelőzés a károkozáshoz vezető okok kialakulásának megakadályozásában aktivitást és mulasztást egyaránt jelenthet, a kárelhárítás a már kifejlődött károkozási tényezők realizálásának megakadályozásában, a kárenyhítés pedig a már bekövetkezett károkozás hátrányos következményeinek lehetséges csökkentésében áll. A kárelhárítás, a kárenyhítés és a kármegelőzés vonatkozásában is figyelembe kell venni, hogy ezek elmulasztása csak akkor jelent hátrányos következményt a károsult számára, ha az elmulasztás jogellenes magatartásnak minősül. A károsult maga viseli a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy az általában elvárható magatartást elmulasztotta. A jogellenes károkozótól kárának megtérítését csak az ezt meghaladó részben követelheti, vagyis közöttük kármegosztásnak van helye.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 3. §-ának c) pontja tartalmazza a közlekedési baleset elhárításának általános kötelezettségét, amikor kimondja, hogy a közúti közlekedésben résztvevő köteles úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat a közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon és ne zavarjon. A közúti közlekedésben a „bizalmi elv” azt jelenti, miszerint valamennyi közlekedésben résztvevő alappal bízhat abban, hogy amennyiben a szabályoknak megfelelően jár el, mások is megtartják a közlekedési szabályokat.

A KRESZ 12. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján az „ÁLLJ! Elsőbbségadás kötelező” tábla azt jelzi, hogy az útkereszteződésnél - a megállás helyét jelző útburkolati jel előtt, ilyen útburkolati jel hiányában az útkereszteződésbe való behaladás előtt - meg kell állni, és a keresztező (betorkolló) úton érkező jármű részére elsőbbséget kell adni. A KRESZ 28. §-a (2) bekezdésének b) pontja értelmében a másik jármű érkezési irányától függetlenül elsőbbséget kell adni az útkereszteződésben az olyan útról érkező járművel, amelyen az

útkereszteződés előtt „Elsőbbségadás kötelező” vagy „Állj! Elsőbbségadás kötelező” jelzőtábla van, a keresztező - illetőleg a kiegészítő táblán vastag vonallal jelzett - útról érkező jármű részére; a (3) bekezdés szerint útkereszteződést járművel csak olyan sebességgel szabad megközelíteni, hogy a vezető eleget tehessen elsőbbségadási kötelezettségének és e tekintetben másokat a jármű sebességével ne tévesszen meg.

A KRESZ 1. számú függelékének III/b) pontja szerint az elsőbbség továbbhaladási jog a közlekedés más résztvevőjével szemben. Azt a járművet, amelynek elsőbbsége van, az elsőbbségadásra kötelezett nem kényszerítheti haladási irányának vagy sebességének hirtelen megváltoztatására. Ezen alapul az a következetes bírói gyakorlat, amely szerint a forgalom résztvevőinek balesetelhárítási kötelezettsége csak a lassító fékezést foglalja magában, a veszélyhelyzetet teremtő vészfékezés nem tartozik a jogi kötelezettség körébe, ezért annak elmulasztása a közrehatás megállapítására nem ad alapot. Mielőtt az elsőbbségadásra kötelezett ténylegesen megkezdi azt a műveletet, amellyel kapcsolatban elsőbbséget kell adnia (pl. elindulás, áthaladás, irányváltoztatás, bekanyarodás), meg kell győződnie ennek a műveletnek a veszélytelenségéről, és a megengedettnél nagyobb sebességgel közeledő elsőbbségre jogosult jármű részére is biztosítania kell az elsőbbséget.

A felperes közlekedési magatartásának a vizsgálatánál annak volt jelentősége, hogy a legnagyobb gondosság és a közlekedési szabályok maradéktalan betartása mellett elkerülhető lett volna-e a baleset. Három igazságügyi szakértő is azt állapította meg, hogy amennyiben a megengedett sebességgel halad a felperes, akkor is csak vészfékezéssel tudta volna elkerülni az ütközést. Nem állapítható meg a károsult közrehatása akkor, ha a baleset az elsőbbségre jogosult járművének megengedett sebessége mellett is bekövetkezett volna, ezért a Ptk. 340. §-a (1) bekezdésének alkalmazására nem volt lehetőség, hanem a baleset bekövetkeztéért az alperes biztosítottja kizárólagosan felelős elsőbbségadás elmulasztása miatt.

A vagyoni károk tekintetében a felek között összecszerzési vita nem volt, ezért a marasztalás összegét az elsőfokú bíróság a kereset szerint határozta meg 865 193 Ft tőkében és kamataiban, valamint havonta további 10 000 Ft járadékban.

A nem vagyoni kárpótlás funkciója a személyi sérelem, az immateriális hátrány kompenzálása a vagyoni kárpótlás eszközeivel. A nem vagyoni sérelem más nemű orvoslásából fakadóan sem az elszenvedett kárnak, sem a kártérítés mértékének egzakt bizonyítása nem lehetséges. A pénzbeli kártérítés rendeltetése az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozása az azzal körülbelül egyenértékű, más nemű előny nyújtásával. A baleset miatt a felperesnek sérültek a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogai (Ptk. 76. §-a). A baleset káros fizikai következményei, a baleseti eredetű végleges egészségkárosodás és az emiatti 45-50 %-os munkaképesség-csökkenés a baleset bekövetkezésekor 42 éves felperesnél hátralévő életében fennmaradnak. A baleseti maradványállapot a felperes megszokott életvitelében az élet minden területén hátrányos változásokat okozott, amelyek miatt feladni kényszerült a jövőre nézve olyan lehetőségeket, amelyekkel a hasonló korú egészséges emberek élhetnek. A felperes által megjelölt 8 000 000 Ft nem vagyoni kárigény eltúlzott volt. A sérelem súlyát és annak

következményeit, a károkozás időpontjában fennállt ár- és értékviszonyokat, valamint a hasonló ügyekben kialakult ítélkezési gyakorlatot figyelembe véve 5 000 000 Ft alkalmas a felperest ért nem vagyoni hátrány kompenzálására. Az alperes 2 500 000 Ft részteljesítésére figyelemmel további 2 500 000 Ft és kamatai megfizetésére kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította.

Az alperes köteles viselni az eredménytelen kimentése körében általa előlegezett szakértői költségen túl a felperes által előlegezett 17 000 Ft készkiadást és a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint a felperes által lerótt 385 000 Ft kereseti illeték pervesztességével arányos részét, valamint a felperes javára pernyertessége arányában megállapított ügyvédi munkadíjat.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását kérte a vagyoni kártérítési követelés egészében és a nem vagyoni kártérítési követelés 500 000 Ft-ot meghaladó részében, valamint a járadékigényt is 15 000 Ft/hó összeget meghaladóan. Egyúttal kifogásolta a Pp. 81. §-a (2) bekezdésének az alkalmazását, és a perköltség Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerinti megállapítását kérte arra az esetre, ha az előbbi fellebbezési kérelme nem vezetne eredményre. Hivatkozása szerint **Sz. F.** biztosítottja büntetőjogi felelősségének a megállapítására ez idáig nem került sor. A rendelkezésre álló műszaki szakértői vélemények szerint a felperes a megengedett meghaladó sebességgel közlekedett az ütközés előtt, amely közrehatott a baleset bekövetkeztében, ugyanis a megengedett haladási sebesség mellett intenzív fékezéssel az elkerülhető lett volna, míg közepes intenzitású fékezés esetén az ütközési sebesség alacsonyabb lett volna, ami enyhébb következményekkel járt volna. Emiatt a felperes közrehatása 40 %-ra tehető, amire figyelemmel a vagyoni kár már rendezésre került, míg a nem vagyoni kár tekintetében további 500 000 Ft illeti meg a felperest.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének keresetet részben elutasító 500 000 Ft nem vagyoni kártérítésre és járulékaira, valamint havi 15 000 Ft járadékra vonatkozó rendelkezéseit.

Az alperes fellebbezését alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta és abból helytálló következtetésre jutott. Az ítélet tábla alapvetően egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásával is, azonban azt részben pontosítja, illetőleg a fellebbezésben foglaltak miatt kiegészíti.

Abban, hogy a felperes keresetét a Ptk. 346. §-ának (1) bekezdésében írt rendelkezés értelmében a felelősség általános szabályi alapján kellett elbírálni, az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal. Ebből az következik, hogy a polgári jogi kárfelelősség általános, vétkességen alapuló szabályait kellett alkalmazni, a felelősség tehát a felek vétkességéhez

igazodik. Az alperes fellebbezése folytán a másodfokú eljárásban is csak az volt vitás, hogy a baleset bekövetkezésében, így annak következményeiben a felperes tanúsított-e, és ha igen, mennyiben vétkes magatartást. A kárfelelősség általános szabályai szerint ugyanis a felelőssége annyiban állapítható meg, amennyiben a felróható magatartásával maga is károkozó. Az ennek megítéléséhez szükséges bizonyítékok a perbeli baleset bekövetkezésének körülményeire vonatkozóan rendelkezésre álltak. Az nem volt vitás az első fokú eljárás során sem, hogy az alperes biztosította a KRESZ 12. §-a (1) bekezdésének b) pontjában írt „Állj! Elsőbbségadás kötelező” szabályt megszegte, amikor nem adott elsőbbséget a védett útvonalon egyenesen haladó, felperes által vezetett motorkerékpárnak és ezzel idézte elő a balesetet. Az sem volt vitás, hogy a felperes a megengedett sebességet túllépte.

Az elsőfokú bíróságnak a KRESZ rendelkezéseiből és a Legfelsőbb Bíróság 6/1998. Büntető Jogegységi Határozatából levont azt az álláspontját, miszerint a megtévesztő sebességtől eltekintve az elsőbbségi jog sérelme miatt bekövetkezett balesetekben az elsőbbségi joggal rendelkező jármű sebességtúllépése a polgári jogi felelősség szempontjából értékelhető jelentőséggel nem bír, az ítéltábla nem osztotta, miként azt sem, hogy a forgalom résztvevőinek balesetelhárítási kötelezettsége csak a lassító fékezést foglalja magában, a veszélyhelyzetet teremtő vészfékezés nem tartozik a jogi kötelezettség körébe, ezért annak elmulasztása a közrehatás megállapítására nem ad alapot. E tekintetben következetes és egységes bírói gyakorlatról sem lehet beszélni az ellentétes álláspontot elfoglaló eseti döntések miatt (Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.21.773/2008/6., Győri Ítéltábla Pf.II.20.410/2007/15., Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.759/2007/6., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.566/2011/3.).

A KRESZ 28. §-a (2) bekezdésének b) pontja szerint a másik jármű érkezési irányától függetlenül elsőbbséget kell adni az olyan útról érkező járművel, amelyen az útkereszteződés előtt elsőbbségadás kötelező tábla van. Az elsőbbségadásra kötelezett akkor is felelősséggel tartozik az elsőbbségadási szabályok megszegéséért, ha az elsőbbségre jogosult a megengedett sebességet túllépte.

Az elsőbbségre jogosult ugyancsak felelős lehet, ha a megengedett sebessége olyan mérvű, amely alkalmas az elsőbbségadásra kötelezett megtévesztésére, megnehezíti, hogy az elsőbbségre jogosult sebességét felmérje, a sebességtúllépés rosszul belátható szakaszon történik, és így az elsőbbségadásra kötelezett az elsőbbségre jogosult járművet kellő időben nem észlelheti. Ha a baleset a megengedett sebesség mellett is bekövetkezett volna, a védett útvonalon haladó felelőssége nem is kerülhet szóba. Az alperes biztosítottjának a védett útvonalra történő kihajtás elhatározása előtt számolnia kellett azzal, hogy azon más jármű is közlekedhet.

A védett útvonalon haladó felperes terhére kármegosztásra okot adó közrehatás nem állapítható meg, ugyanis az útszakaszon megengedett legnagyobb sebesség betartása mellett is a baleset csak intenzív fékezéssel lett volna elkerülhető, lassító fékezés esetén az ütközési sebessége a felperesnek 15-30 km/h lett volna. A megengedett sebesség melletti ütközési sebesség esetén a bekövetkezett sérülések nem prognosztizálhatóak, azaz nem

állítható, hogy a ténylegesen bekövetkezettekkel szemben enyhébb sérülései következtek volna be.

Figyelemmel arra is, hogy a felperes motorkerékpárt vezetett, részéről egy intenzív fékezés, amellyel esetlegesen a baleset elkerülhető lett volna, nem volt elvárható, hiszen a közlekedési eszköz műszaki paraméterei miatt egy vészfékezés nagyfokú stabilitásvesztést idézett volna elő.

Az alperes alaptalanul sérelmezte a Pp. 81. §-a (2) bekezdésének alkalmazását az elsőfokú bíróság részéről, ugyanis a felperes által követelt nem vagyoni kártérítés összege a megítélthez képest nem volt nyilvánvalóan eltúlzottnak tekinthető.

A fenti kiegészítéssel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a balesetben a felperes terhére róható vétkes magatartás nem áll fenn, ekképp az ítéletábra a fenti kiegészítéssel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes a fellebbezési eljárásban peresztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró felperes javára perköltséget fizetni, melynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján határozta meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A per tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének b) pontja) miatt le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megtérítésére a peresztes alperes az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles.

Debrecen, 2012. május hó 24. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Drexlerné dr. Karcub Edit sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő